

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кучин Ю.Л., Ергард Н.М.

Кафедра судової медицини та медичного права

Завідувач кафедри: Михайличенко Б.В., д.мед.н., проф.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

м. Київ, Україна

Вступ: Формування професійної комунікації починається зі студентських лав. Для ефективності розвитку комунікацій майбутніх лікарів необхідним є проходження певних етапів з метою формування у них здатності не лише переконання у спілкуванні з колегами та пацієнтами, але й до обґрунтованості своїх відповідей під час діалогів.

Мета: Висвітлення способів формування комунікативних навичок у студентів на прикладі застосування інтерактивної взаємодії під час проведення практичних занять.

Матеріали і методи: Професійна комунікація починається з розуміння власної мети у спілкуванні. Досягти розуміння можливо лише за умов достатньої обізнаності у галузі своєї професійної діяльності. Становлення у студентів медичних закладів вищої освіти професійного розуміння, обраної ними майбутньої спеціальності, починається з дисциплін, які вони вивчають. Однак, варто зауважити, що значний вплив на формування у них професійного розуміння майбутньої спеціальності під час проведення практичних занять має форма подачі навчального матеріалу викладачем.

Так, для сучасного покоління студентів вкрай необхідним є застосування компетентнісного підходу (Grant G., 1979) під час подачі їм навчального матеріалу. Старі методи навчання, у яких головним завданням було завантажити студентів значним об'ємом знань через подачу великого обсягу інформації не підходять для сучасного покоління студентів. Маючи доступ до інтернет-ресурсів, міжнародних бібліотек тощо студенти отримують можливість знаходити потрібну їм інформацію, однак, не завжди вміють нею користуватися. Тому, завданням викладача на шляху становлення сучасної освіти є навчити студентів правильно використовувати знайдену ними інформацію. Досягнути цього можливо завдяки інтерактивній взаємодії під час проведення навчальних занять із застосуванням різних методів та прийомів (Бойченко О., 2018). Головною метою, в даному випадку, є навчити студентів спілкуванню у групі під час проведення інтерактивних практичних занять. Це сформує у них не лише комунікативні здібності (Філоненко М., 2008), але й допоможе розвинути критичне мислення (Paul R., 1990), яке необхідне у професії лікаря. На прикладі інтерактивного методу, який застосується під час занять із судової медицини, обґрунтується його вплив на розвиток у студентів професійної комунікації.

Варто нагадати, що «судова медицина – це галузь медичних знань, яка вивчає питання медичного, біологічного, медико-криміналістичного характеру для потреб правосуддя, законодавства та охорони здоров'я» (Концевич І., Михайличенко Б., Шевчук В., Бондар С. & Федорова І., 1997). Виходячи із визначення поняття, судова медицина охоплює не лише всю медичну, але й контактує із юридичною галуззю. Тому, для судово-медичних експертів, комунікація є важливою у їх професійній діяльності.

Результати: Під час проведення практичних занять із судової медицини зі студентами важливо акцентувати їх увагу на тому, що для вирішення поставлених перед ними завдань, необхідною умовою є використання знань, отриманих під час вивчення попередніх дисциплін. В даному випадку має місце і міжгалузєва інтеграція. Так, наприклад, можна застосувати такий метод інтерактивної взаємодії зі студентами як ділова гра з елементами «мозкового штурму» (Філоненко М., 2015) під час проведення заняття із судової медицини у такий спосіб: обираючи тему «Роль судово-медичної експертизи при визначенні професійних та посадових правопорушень медичних працівників» викладач ділить студентів на 2 групи. Кожній групі студентів дається по одному однакового завдання, в якому описано клінічні прояви захворювання з результатами лабораторних досліджень, а також список медичних препаратів із інструкцією до кожного з них. Студентам необхідно:

1. Встановити та обґрунтувати правильний діагноз.
2. Підібрати належне лікування із списку медичних препаратів.

3. 3. Визначити чи немає препаратів, які були призначені для лікування тих, які негативно впливають при їх сумісному вживанні. Тобто, обґрунтувати призначене лікування із врахуванням взаємодії лікарських засобів між собою. На це завдання виділяється 30 хвилин, після чого починається науково-обґрунтована дискусія між викладачем та групами студентів щодо обраних ними рішень.

Потрібно зазначити, що вказані вище питання, які необхідно розв'язати студентам, є такими, які частіше за все вирішують судово-медичні експерти під час проведення експертизи «лікарських справ», пов'язаних з обвинуваченням лікарів у правопорушеннях. Тому, метою даного завдання є не лише перевірка рівня знань у студентів та формування у них критичного мислення (Paul R., 1990), але й навчити їх роботі в команді з дотримання етичних норм спілкування з колегами під час змагальних вправ як засіб формування у них комунікативних навичок.

Використання схожих методів інтерактивної взаємодії зі студентами під час проведення занять із наближенням умов, що імітують професійну діяльність судово-медичного експерта, надають можливість студентам відчувати себе у ролі справжніх судово-медичних експертів для реалізації свої професійних навичок.

Висновки: Отже, застосування інтерактивних методів навчання під час проведення практичних занять зі студентами, а також наукових заходів, таких як навчальні квести із залученням студентів інших закладів вищої освіти, проведення бінарних занять за участю фахівців суміжних галузей знань, а також фахівців інших закладів вищої освіти є ефективним способом колективного обговорення професійних питань, що спонукає до пошуку нових ідей і рішень, формуючи у учасників освітнього процесу комунікативні навички.

Ключові слова: interdisciplinary communication, competence, clinical competence, forensic medicine.